

Det juridiske fakultet
Universitetet i Bergen
Postboks 7806,
N-5020 BERGEN
Att: Halvard Haukeland Fredriksen

23.01.2018

Valgfag i grunnleggende aksjeselskapsrett og skatterett på tredje studieår

Viser til tidligere samtaler med Halvard Haukeland Fredriksen, hvor jeg er forespurt om å sende inn et forslag (eller en skisse) til hvordan et valgfag på tredje studieår i selskapsrett og skatterett kan se ut.

Først vil jeg takke for at det arbeides med å få disse viktige fagene inn på tredje studieår. Jeg har notert meg at valgfaget foreløpig vurderes som en erstatning for dagens arv- og familierett. Jeg tror at det er en god løsning, da et innføringsfag i skatterett og selskapsrett vil gi studentene bedre helhetsforståelse for juss. Flere og flere virksomheter drives gjennom aksjeselskapsformen, og det er et stort problem at så mange studenter går ut av jusstudiet uten grunnleggende kjennskap til hva et aksjeselskap er og hvordan det fungerer. Også skatteretten er et basisfag som er viktig for å beherske de privatrettslige disiplinene. Skattereglene legger skattevirkninger på privatrettslige disposisjoner, slik at man uten kjennskap til grunnleggende skatterett får vanskeligheter med å forstå hvorfor privatrettslige disposisjoner struktureres som de gjør. Skattereglene er også avgjørende for finanseringen av staten og velferdssamfunnet vårt, og er slik sett en meget viktig disiplin på egenhånd. Siden skatteretten er et offentlig rettslig fag, vil man også trekke opp viktige sammenhenger med bl.a. alminnelig forvaltningsrett.

Når det gjelder selskapsrett foreslår jeg at modulen begrenses til grunnleggende aksjeselskapsrett, da aksjeselskapsformen er den klart viktigste selskapsformen. Ansvarlige selskaper og stiftelser mv. kan man lære om ved fordyping i selskapsrett på femte studieår. Når det gjelder skatteretten har det – etter hva jeg har hørt – blitt nevnt at man kanskje kan begrense faget ved å fokusere på personbeskatning fremfor selskapsbeskatning. Etter mitt skjønn er en slik sontring lite logisk og prinsipiell, idet hovedreglene om skattepliktig inntekt og fradragrett for kostnader er de samme for selskaper og fysiske personer. At det er forskjeller på fysiske personer og aksjeselskaper når det f.eks. gjelder skattesatser, har liten betydning når gjelder å lære seg de grunnleggende prinsippene i skatterett. Også studentene vil få større utbytte av faget når det omfatter selskapsbeskatning.

Jeg tar som utgangspunkt at man tenker seg et valgfag på 10-12 studiepoeng. Selv om et fag kan være gjennomførbart med 10 studiepoeng, er det svært ønskelig med 12 poeng. Spesielt skatteretten er en stor disiplin, hvor også et innføringskurs bør ha med en liten del om utfordringene og særreglene som gjelder for grenseoverskridende transaksjoner og multinasjonale konserners flytting av overskudd fra Norge. For en modul i aksjeselskapsrett tror jeg det er tilstrekkelig med 5 studiepoeng (minst 4 poeng), mens jeg helst hadde sett at det var 7 studiepoeng (minst 6 poeng) til skatterett.

Modulen grunnleggende aksjeselskapsrett, gjelder læren om aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, og kan ha som hovedformål å gi studentene god forståelse for:

- Hva som er formålene med aksjeselskapsformen.
- Hovedtrekk ved hvordan et aksjeselskap stiftes og finansieres (ved emisjon).
- Hovedtrekk ved reglene om eierskifte/aksjeoverdragelser, herunder (eventuelt) også fisjon og fusjon.
- Hvordan et aksjeselskap styres (treffer bindende beslutninger), herunder hvordan kompetansen er fordelt mellom generalforsamling, styret og daglig leder (intern kompetanse), samt hvordan selskapet representeres utad (ekstern kompetanse).
- Reglene om myndighetsmisbruk, dvs. når beslutninger er ugyldige fordi de i urimelig grad gir fordeler til enkeltaksjonærer eller andre på bekostning av selskapet eller øvrige aksjonærer.
- Hovedtrekk ved reglene om utdeling av selskapsformuen (utbytte) og kravene til forsvarlig egenkapital.
- Aksjonærer og styremedlemmers ansvar for aksjeselskapets forpliktelser, herunder spørsmål om gjennomskjæring av aksjeselskapsformen og erstatningsansvar.

Modulen grunnleggende skatterett, bør utelukkende gjelde inntektsskatterett, og kan ha som hovedformål å gi studentene god forståelse for:

- Hva som er formålene med inntektsskatten, herunder proveny-, likhet- og fordelingshensyn, i tillegg til å sikre forutsigbarhet for skattyterne.
- Rettskilder og viktige metodiske spørsmål i skatteretten, herunder privatrettens betydning ved tolkning av skatteregler.
- Hvilke skatter som utskrives på inntekten til fysiske personer og aksjeselskaper, herunder de ulike skattesatsene og trygdeavgiften.
- Hovedkategoriene av skattepliktig inntekt, dvs. fordeler og gevinster vunnet ved arbeid, virksomhet og kapital, herunder grensen mellom disse inntektskategoriene.
- Hovedregelen om fradragrett for utgifter og tap knyttet til slik inntekt, med særlig vekt på vilkårene om at kostanden eller tapet må være pådratt/realisert, samt ha tilknytning til den skattepliktige inntekten.
- Tidspunktet for når skatteplikt og fradragrett oppstår (innvinning, oppofrelse og tidfesting).
- (Eventuelt:) Hovedtrekk ved utfordringer og særregler forbundet med beskatning av grenseoverskridende transaksjoner, herunder reglene om internprising og tynn kapitalisering, skatteplikt for utenlandske selskaper som har fast driftssted i Norge, samt de fire friheter (EØS).

Med vennlig hilsen

Henrik Skar